

КОНКУРС ЗА ИЗБОР НАЈБОЉИХ СТУДЕНТСКИХ РАДОВА О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Министарство за европске интеграције Владе Републике Србије (у даљем тексту Министарство) расписује седми годишњи наградни конкурс за избор најбољих индивидуалних, појединачних ауторских студентских радова о процесу европског интегрисања и приступању наше државе Европској унији.

Институције које се баве образовањем, посебно високим, имају значајну улогу у изградњи демократског грађанског друштва у Србији и доприносе утемељеном ширењу европских идеја и вредности. Зато је са универзитетима у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду још 2006. године потписан *Меморандум о сарадњи*. Важност ове сарадње наглашена је и *Стратегијом комуникације о приступању Републике Србије Европској унији*. Институције Републике Србије, укључене у процес европске интеграције, предузимају континуиране мере и активности правовременог и објективног информисања јавности о неопходним реформама које процес преговора о чланству у ЕУ подразумева. Један од кључних партнера Влади у информисању и комуникацији о приступању Србије Европској унији јесте академска заједница, пре свега због свог потенцијала да подстакне аргументоване јавне расправе о темама у вези са ЕУ и приступним процесом Републике Србије.

Посебан значај у процесу интегрисања у Европску унију има партнерство с младим академским грађанима. Њихово креативно деловање у данашњим околностима потребно је да би се покренула важна питања и усвојила најбоља решења, која на темељу заједничких европских вредности, трајно доприносе одрживом напретку Републике Србије. Увид у размишљања садашње генерације младих, важан је део тих напора. Због тога је и циљ овог наградног конкурса да непосредно укључи младе академске грађане у отворену аргументовану дебату о сада и убудуће битним аспектима приступног процеса и перспективама чланства Републике Србије у Европској унији. Саобразно том циљу, радови би требало да одговоре на једну од пет предложених тема:

1. Резултати нове методологије преговора о приступању након четири године од француске иницијативе за западни Балкан.

Председник Француске Републике Емануел Макрон новембра 2019. године иницирао је реформисање процеса приступања западног Балкана Европској унији предлогом полазног

склопа идеја (*non paper*) да се целовито обнови приступ Уније овом процесу „замореног“ остваривања европске перспективе региона западног Балкана.

Унију су изнова крајем прошле деценије изнуривале њене кризе. Прво „смањивање“ чланства ЕУ изласком Уједињеног Краљевства из састава њених држава сматрано је „егзистенцијалном кризом“. Председник Макрон сликовито је предочавао дубину кризе подсећајући да је Унија, та „лепа грађевина“ остала без једног „станара“, те да преостали морају да је одржавају подухватајући се потребних „поправки“ са, за то, смањеним фондом. Потребно је било и да се ЕУ реформише како би постала способнија да прима нове државе у чланство поставши делотворнија и осетљивија и за државе чланице и за кандидате за чланство, чинећи тиме „Европу суверенијом и јединственијом“.

Француски предлог обнове процеса приступања концептуално је у први план ставио ову осу условљености Уније у пријему нових чланица. Истовремено понудио је и формулу да се тиме познате слабости дугих и захтевних процеса преговора о приступању не изоштре и извргну у губљење заинтересованости и посвећености кандидата остваривању сопствених целовитих трансформација. Нова француска формула обнове приступног процеса спој је три елемента. Први обухвата изричите принципе заснивања и вођења преговора о приступању. Други је замисао начина бржег повезивања држава кандидата у области политика Уније, у којима су постигли потребно преузимање правних тековина, саобразним повезивањем тим политикама односних поглаваља преговарачког оквира у седам група (кластера). Трећи елемент је побољшано управљање процесом преговора о приступању. Иницијатива је уобличена 2020. године у фебруарски предлог Европске комисије о унапређењу приступног процеса западног Балкана или, уврежено рећи, нову методологију преговора о приступању, односно краће - нову методологију. Предлог Комисије одобрили су у марту исте године Савет и Европски савет.

Шта је од француске иницијативе новембра 2019. године до данас остварено применом нове методологије у покретању „са мртве тачке“ преговора о приступању Унији држава из региона? Ово је основна упитна нит у теми. Могуће је из различитих углова приступити њеном гранању у посебна питања. Најбољем издвајању резултата примене нове методологије преговора о приступању на западном Балкану води темељно контекстуализовано и компаративно усредсређено сагледавање. Заснивање компаративног анализирања захтева брижљиво узимање у обзир два начина примене нове методологије преговора о приступању. Један начин јесте прилагођавање у постојеће преговарачке оквира Србије и Црне Горе. Други начин чини израда нових преговарачких оквира за преговоре о приступању Северне Македоније и Албаније применом нове методологије.

2. Француска и Србија: од савезничке историје до партнерства са ЕУ.

Од самог настанка модерне Србије, Француска је у културном и политичком смислу, представљала њен значајан ослонац као пример за угледање, али и као ослонац укупног развоја. С друге стране, Србија је за Француску - у мери и у периодима када јој је то

представљало приоритет, била геостратешки ослонац на Балкану. У том светлу се неретко истиче Први светски рат као време најдубљег савезништва, али није једино.

Током последњих неколико деценија, Француска је уз Немачку, кључни стратег и мотор развоја ЕУ. Некадашњи ривалитет Француске и Немачке који се битно одражавао на њихов однос према Србији, као и однос Србије према тим државама, данас је у значајној мери превазиђен бригом за заједничку европску будућност.

Превазилажењем тензија између најзначајнијих европских држава, отвара се прилика за државе попут Србије да уместо споредне фигуре у геостратешким играма и савезника некој од њих (што нужно значи и противника другој), постане партнер у изградњи заједничке континенталне будућности.

Оквир овога есеја оставља могућност студентима да се осврну на различите историјске периоде у односима Француске и Србије; да се осветле места културног, политичког, економског сусретања Срба и Француза; да се укаже на улогу Француске у трасирању европског пута Србије и њеног подстицања на том путу; да се истакне способност културно-историјског наслеђа и традиције да, осим препреке, буду надахнуће и подстицај за трагање за новим начинима сарадње у измењеним светско-историјским околностима.

3. Евроскептицизам, дезинформације и дигитална писменост: узроци и последице евроскептицизма на процес приступања Србије ЕУ, на који начин дезинформације у ери дигиталних медија утичу на формирање перцепције коју грађани Србије имају о ЕУ, механизми формирања евроскептицизма, како га превазићи?

У постмодерно доба када представе људи о свету зависе од медијских дизајнираних колажа који симулирају стварност, лако је изгубити компас и постати жртва медијске манипулације. Интернет је у том смислу само делимично проширио поље слободе остављајући могућност за превазилажење ограничења једносмерне комуникације, али је са друге стране, отворио нови простор за фрагментацију знања и информација. Тако издељени исечци стварности приказују се као стварност сама или се повезују на начин да дигитално неписменом човеку дају погрешну представу о свету који га окружује.

Појава друштвених мрежа која је омогућена развојем интернета отворила је у том погледу простор за „антидруштвено“ деловање. У том контексту посебно је интересантно како се, служећи се различитим дезинформацијама, обраћајући се медијски недовољно писменој публици, различити центри моћи фокусирају на јачање евроскептицизма и самим тим слабење уверења и потреби европске будућности Србије.

Есеј на ову тему отвара могућности да студенти, ослањајући се на различите секундарне изворе података, укажу на различите стратегије и тактике ширења дезинформација, али и на могућности како да се ојача медијска писменост становништва као најсигурнији начин да се спрече злоупотребе интернета и друштвених мрежа.

4. Утицај механизма за прекогранично прилагођавање угљеника на економске актере са западног Балкана.

Климатске промене су један од највећих изазова за људску цивилизацију у 21. веку, а као главни узрок ових промена често се наводи емисија штетних гасова која су продукт сагоревања фосилних горива (гасови који изазивају ефекат стаклене баште). Европска унија у оквиру своје еколошке политике уводи строге критеријуме за снижавање ове штетне емисије. Али компаније, укључујући и европске, своју производњу селе у државе у којима ова правила о ограничењу штетних емисија гасова „стаклене баште“ нису толико строга и тако заобилазе ове оштре стандарде ЕУ, а робу извозе у државе ЕУ. Економија ове ефекте третира као екстерналије и не уводи у калкулацију трошкова производње.

Од 2022. године ЕУ је увела свој механизам за прекогранично прилагођавање угљеника (*EU Carbon Border Adjustment Mechanism* - ЦБАМ) који ће се примењивати од 1. октобра 2023. године на увоз производа у чијој производњи се интензивно користе фосилна горива и емитују штетни гасови и где постоји ризик од цурења угљеника. У првом периоду ти производи ће обухватати производе као што су цемент, гвожђе и челик, алуминијум, вештачка ђубрива, електрична енергија и водоник. Произвођачи у иностранству чији се, претходно наведени производи, извозе на јединствено тржиште ЕУ, плаћаће посебан, додатни порез приликом њиховог увоза у ЕУ.

Према неким проценама, по подацима из 2020. године, Србија је осма држава спољнотрговински партнер ЕУ по извозу производа који су произведени уз штетне емисије гасова „стаклене баште“ у ЕУ. То значи да ће предузећа извозници ових производа у ЕУ бити суочени са плаћањем додатног намета на граници ЕУ од 2023. године, који ће негативно утицати на њихову конкурентност на европском тржишту.

5. Владавина права и европске интеграције Србије: механизми ЕУ за унапређење владавине права у Србији, користи за грађане Србије од овог процеса?

Почетком 2020. године Европска комисија усвојила је нову методологију проширења ЕУ под насловом „Прво основне вредности.“ (*Fundamentals First*). Одређена поглавља груписана су у кластере и утврђени су показатељи напретка за сваки кластер. Кластер основних вредности чине поглавља 23 (правосуђе и основна права) и 24 (правда, слобода и безбедност), заједно са поглављима 5 (јавне набавке), 18 (статистика) и 32 (финансијска контрола).

Србија је почетком 2021. године обухваћена новом методологијом. То значи да без значајног напретка у погледу кластера основних вредности, ниједно друго поглавље не може да буде затворено, док сама поглавља у оквиру тог поглавља могу да буду затворена само на самом крају процеса.

Србија, већ неколико година, није у потпуности испунила одређени број прелазних мерила у области владавине права. Поставља се питање у којој мери је примена нове

методологије, која владавину права практично ставља у први план, изазвана кризом владавине права у државама чланицама у централној Европи у последњој деценији, а у којој мери затеченим (незадовољавајућим) стањем у државама кандидатима на западном Балкану, међу којима је и Србија. Из перспективе Србије, пак, остаје да се види у којој мери је целокупно друштво способно да исходује повећање степена владавине права, с обзиром на то да се ради о вредности по себи, којој би једно друштво било природно да тежи само од себе, независно од поступка приступања ЕУ.

Такође, очекивање да је јачање владавине права могуће поводом и за потребе приступања ЕУ, изгледа да се заснива на претпоставци да владавина права за друштво Србије или није политички циљ по себи или је сувише апстрактна вредност да би могла да представља задатак чије испуњење грађани, изван контекста приступања ЕУ, захтевају од политичких субјеката. Уколико је последња претпоставка тачна, приступање ЕУ представљало би конкретизацију институционалног оквира за остварење владавине права као врхунске правно-политичке вредности.

Након приступања Србије ЕУ, у њој ће се, као и у свим другим државама чланицама, као једно од битних питања владавине права поставити и питање односа Европског суда и највиших националних судских инстанци, у погледу надлежности за питања које се односе на основне уставне вредности. Скорашње искуство држава централне Европе упућује да апсолутна надлежност највиших националних судова за поменута питања отвара простор за угрожавање начела владавине права.

6. Изазови и перспективе европске економске интеграције Србије.

Србија је као држава која се налази у Европи природно оријентисана на спољнотрговинску сарадњу са Европском унијом. ЕУ је наш доминантни спољнотрговински партнер, у Унију одлази више од 60% наше спољне трговине робом. Због тога је Србија предузела кораке који регулишу ту трговину, потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању између Србије и ЕУ, у априлу 2008. године. Али овај споразум, осим трговинског, има и интегративни значај јер трасира пут за укључење Србије у јединствено тржиште Европске уније. Званично је та интеграција почела 2013. године када је Србији додељен статус државе кандидата за чланство у ЕУ и када су отпочели преговори о самом чланству.

Са економског становишта, регулисање трговине са овако значајним спољнотрговинским партнером и укључивање у ову регионалну трговинску интеграцију коју ЕУ представља, веома је значајно за даљи развој спољне трговине али и њен општи привредни развој. Наиме, трговинским уговором између Србије и ЕУ, који је најважнији део Споразума о стабилизацији и придруживању, осигуране су значајне царинске преференције у трговини са ЕУ, које су оличене у снижавању или потпуном укидању царина у међусобној трговини и уклањању нецаринских баријера. Економска теорија нас учи да је најкорисније да држава оформи регионалну трговинску интеграцију са другим

државама који су њени најзначајнији и „природни“ спољнотрговински партнери, што за Србију јесте већина чланица ЕУ. Када се Србија попуно укључи у јединствено европско тржиште, то ће омогућити још већи степен конкурентности домаћих предузећа на том великом и развијеном тржишту.

Србија је сада чланица Централноевропског споразума о слободној трговини и то оног измењеног у 2006. години (ЦЕФТА 2006). У овој интеграцији, у којој Србија учествује са привредама из свог окружења, њена привреда је највећа и најразвијенија. То јој омогућава да значајно извози у оквиру ЦЕФТА 2006. Али, стратешко опредељење свих страна уговорница ЦЕФТА 2006 споразума јесте да постану чланице ЕУ, па ову интеграцију сматрамо пролазном и привременом у односу на ЕУ.

Ипак, интеграција у ЕУ са собом носи и неке изазове. Један од значајних је положај и статус АП Косова и Метхохије, као посебне царинске територије по Резолуцији Савета Безбедности УН 1244, чији нерешен статус јесте препрека даљој интеграцији Србију у ЕУ и о чему се преговара у оквиру поглавља 35. Такође, Србија са великим бројем својих спољнотрговинских партнера има регулисане трговинске односе споразумима о слободној трговини, који ће морати да буду раскинути у тренутку ступања Србије у чланство у ЕУ због примене Заједничке спољнотрговинске политике ЕУ (*EU Common Trade Policy*). То може значити да ће са некима од њих тада режим бити мање повољан. Ако Србија приступи ЕУ пре њених спољнотрговинских партнера из ЦЕФТА 2006 и то може бити проблем за нашу државу јер са њима имамо интензивне спољнотрговинске односе, са значајним суфицитом у размени. Споразум са Евроазијском унијом, који је потписан 2022. године, којим је консолидован споразум о слободној трговини са Русијом из 2000. године, у моменту учлањења Србије у ЕУ мора бити раскинут. Један од изазова је и то што Србија још није чланица Светске трговинске организације, а чланство у овој међународној организацији најзначајнијој за област међународне трговине, јесте услов за чланство у ЕУ.

Ко може да конкурише?

Конкурс је отворен за студенте програма основних академских студија и програма мастер академских студија свих универзитета у Републици Србији.

Напомена ауторима

Претходно објављени радови, радови који су раније награђивани, као и они који су поднети на друге конкурсе или чекају одобрење за објаву, биће дисквалификовани.

Злоупотреба, плагирања и аутоплагирања садржаја, биће спречени веродостојном провером оригиналности текста сваког рада.

Стандарди за израду рада

Област и наслов рада. На првој страни написати одабрано проблемско питање (једно од пет), као и наслов рада. Напомињемо да у самом тексту рада студент не сме да наводи личне податке.

Фонт и обим текста. Рад треба да буде написан у текст процесору *Microsoft Word*, фонтом *Times New Roman* величине 12, на српском језику, ћирилицом, са размаком редова од 1,5. Обим основног текста рада треба буде између 10 и 16 страна. Рад уз основни текст обавезно садржи списак литературе сачињен навођењем коришћених јединица примарних и секундарних извора. Рад може имати и додатне наведене прилоге. Прилоге какви су табеле, графикони, слике, итд. сместити на крај рукописа, а у самом телу текста основног излагања назначити место односног прилога који је дат на крају рада.

Резиме. Резиме дужине између 150 и 300 речи мора бити на почетку рада и садржати полазну претпоставку и циљ рада, примењене методе, главне резултате и закључке.

Кључне речи. Иза резимеа наводи се до пет кључних речи писаних *Italic* стандардним словима и одвајаних запетом.

Референце у тексту. На коришћене изворне јединице литературе у тексту се упућује коришћењем Чикаго стила библиографског цитирања који можете преузети [овде](#).

Страна имена. Страна имена која се појављују у основном тексту, треба транскрибовати на српски језик, а при првом навођењу у загради ставити име у оригиналу.

Табеле, графикони, схеме, слике. Табеле и графикони треба да буду сачињени у текст процесору *Microsoft Word*-у. Свака табела, графикон, схема и слика мора имати редни број, наслов или потпис (не дужи од једног реда). Слике треба припремити у електронској форми са резолуцијом од 300dpi и форматом jpg. За илустрације преузете из других извора (књига, часописа) аутор је дужан да упути на извор.

Списак литературе. На крају текста треба приложити списак литературе која је навођена у тексту, по азбучном реду презимена аутора (модел: Презиме, Име, „Наслов“, Место издања, Издавач, година издања), а у случају онлајн садржаја наводи се линк и датум посете наведеном сајту. Навођење необјављених радова није пожељно, а уколико је неопходно треба навести што потпуније податке о извору.

Предати радови који нису припремљени према правилима конкурса и наведеним стандардима за израду рада, неће бити разматрани.

Оцењивање пристиглих радова

Комисија састављена од професора Универзитета у Београду вредноваће квалитет благовремено пристиглих радова на конкурс. Аутори три најбоље оцењена рада добијају наградне хонораре.

Критеријуми и методологија оцењивања радова:

КРИТЕРИЈУМИ	Максималан број поена
1. Предметна усаглашеност теме рада са проблемским опсегом једног од пет понуђених питања	5
2. Проблемска и предметна усаглашеност наслова рада са садржајем рада	5
3. Адекватност апстракта и кључних речи	5
4. Актуелност и релевантност тематизације одабраног проблемског питања	5
5. Оригиналност рада (креативност, иновативност, комплексност изложеног)	5
6. Квалитет продубљеног и критичког промишљања	5
7. Организација излагања у кохерентну целину (структура рада)	5
8. Стил писања, јасноћа, правописна тачност и разумљивост језика	5
9. Релевантност и обим коришћене примарне и секундарне домаће и иностране литературе	5

10. Познавање материје која се обрађује у раду	5
Максималан број поена	50

Наведени елементи, оцењују се на скали од један до пет, при чему је један (1) најнижа оцена, а пет (5) највиша. Поред бројчаних оцена претходних елемената, додатно су могући и описни коментари конкурсне комисије.

Хонорари за ауторе најбоље рангираних радова

Аутор прворангираног рада закључиће Уговор о ауторском делу са Министарством и добити хонорар у висини од 110.000 динара нето.

Аутор другорангираног рада закључиће Уговор о ауторском делу са Министарством и добити хонорар у висини од 80.000 динара нето.

Аутор трећерангираног рада закључиће Уговор о ауторском делу са Министарством и добити хонорар у висини од 60.000 динара нето.

Поред три најбоље рангирана, сви радови који испуне конкурсне критеријуме, биће објављени у електронском зборнику студентских радова.

Начин пријављивања на конкурс

Рад се доставља у једном штампаном примерку и у електронском облику на једном компакт диску. **На штампаном и електронском примерку рада не сме бити наведено име и презиме студента који је аутор, као ни ма који други лични подаци који могу откривати његов идентитет.** Поред рада у штампаној и електронској форми, доставља се приложен засебан затворени коверат у ком мора да буде посебан документ који обавезно садржи: име и презиме студента, контакт податке студента (адреса електронске поште, број фиксног и мобилног телефона), назив факултета, назив студијског програма, степен и година студија, назив рада и број индекса. Заједно се рад у једном штампаном примерку и у електронском облику на једном компакт диску и засебна затворена коверта са личним подацима достављају у **једној** запечаћеној коверти, заштићеној од оштећења која могу

настати у транспорту. **Приспеле пријаве које не испуњавају овај захтев, неће бити узети у разматрање.**

Претходно наведена пријавна документација за конкурс, с напоменом **на коверти „За студентски конкурс“**, доставља се или лично на писарници, или слањем поштом, адресирана на:

Министарство за европске интеграције
Сектор за комуникације и обуку и припрему српске верзије правних тековина
Европске уније
Немањина 34
11000 Београд

За сва питања у вези са процедуром пријављивања на конкурс Министарства за европске интеграције, заинтересовани се могу обратити путем електронске поште на електронску адресу: office@mei.gov.rs.

Рок за конкурисање

Конкурс ће бити отворен од дана објављивања, 29. март, закључно са 30. јуном 2023. године. Благовременом доставом сматраће се и достављање препорученом пошиљком предатом пошти најкасније до наведеног закључног термина трајања конкурса, без обзира на датум приспећа у Министарство за европске интеграције.

Неће се разматрати пријаве послате после наведеног рока, нити пријаве послате на други начин (на пример факсом или електронском поштом) или испоручене на другу адресу.

Резултати конкурса биће објављени на званичној интернет страници Министарства за европске интеграције www.mei.gov.rs. Сви аутори чији радови буду одабрани за објављивање биће појединачно контактирани.